

**คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี***
**Quality of work life of teachers.Office of Secondary Education
Area 20 Udon Thani Province**

อมฤต ทัศนกรรจ์**

บทคัดย่อ

การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ใน 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ตามความเห็นของข้าราชการครู 2.เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1.คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูทุกด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว อยู่ในระดับมาก 2.ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว ไม่แตกต่างกัน 3. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

The study of quality of life of teachers that effect to teachers working under the Office of Secondary Education Area 20 Udon Thani province for 4 aspects including ; health duty social economic spiritual and family. The purpose of this study was 1. To study the quality of life of teachers under the Office of Secondary Education Area 20 Udon Thani province with the teachers

*วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

opinion 2. To compare the quality of life of under the Office of Secondary Education Area 20 Udon Thani province discriminate by school size and experience.

The result of the study found that 1. The quality of life of teachers under the Office of Secondary Education Area 20 Udon Thani province were in much level for each aspect found that all aspects including ; health duty economic and social spirits and family in high level. 2. The teachers under the Office of Secondary Education Area 20 Udon Thani province who work in the different school size have no different for 4 aspects. 3. The teachers who have different experience the quality of working are not different for all aspects and each.

บทนำ

คุณภาพชีวิตในการทำงาน มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานในปัจจุบัน เพราะคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ เป็นต้นทุนทางสังคมที่มีคุณค่า ในปัจจุบันคนส่วนใหญ่ต้องเข้าสู่ระบบการทำงาน ต้องทำงานเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ได้และตอบสนองความต้องการพื้นฐาน เมื่อคนต้องทำงานในที่ทำงานเป็นส่วนใหญ่ จึงควรมีสภาวะที่เหมาะสม ทำให้เกิดความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ

คุณภาพชีวิตส่งผลต่อองค์กร 3 ประการ คือ ประการแรก ช่วยเพิ่มผลผลิตขององค์กร ประการที่สอง ช่วยเพิ่มขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นแรงจูงใจให้แก่พวกเขาในการทำงาน ประการสุดท้าย คุณภาพชีวิตการทำงานจะช่วยปรับปรุงศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้วย (Huse & Cumming, 1985, หน้า 198 – 199) ในการทำงานจะเน้นไปที่ไปที่การสร้างความสะดวกสบาย สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย โดยเฉพาะพยายามสร้างให้คนทำงานมีความสุขกับงาน (Casco.2003 : 27-28) อันจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี ซึ่งส่งผลไปสู่การมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น และช่วยเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้นด้วย ในการทำงานจะพบปัญหาต่าง ๆ เป็นต้นว่า ขาดความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ขาดความมั่นคงในหน้าที่การงาน ขาดเวลาส่วนตัว ไม่ได้รับความยุติธรรม ไม่ได้รับการพัฒนาและเรียนรู้ งานหนักเกินไปและขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้บังคับบัญชา (สุภารัตน์ น้ำใจดี, 2548, หน้า 118 - 119) ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการ

พิจารณาแก้ไข จะบั่นทอนจิตใจและมีผลถึงระบบการทำงานดังนั้น คุณภาพชีวิตการทำงาน จึงเป็นเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงต่อลูกจ้างชั่วคราวรายปีเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าหากเกิดสภาพปัญหาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ไม่ได้มาตรฐาน มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในสภาพวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบด้านค่าตอบแทน สวัสดิการที่ได้รับ และความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ กับค่าครองชีพที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าในการบริหารองค์กรอย่างเน่นอน การจัดการศึกษาของสถานศึกษามือถือประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา หลักสูตรและกิจกรรมของสถานศึกษารวมทั้งสภาพแวดล้อมและการบริการปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ คือ ครู ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ส่วน ได้แก่ คุณภาพของตัวครู และคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลของครู ครูที่ดีต้องมีความศรัทธาในอาชีพ เมตตาและเอาแต่ใจใส่ถูกศิษย์เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดีและ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน (ถ่ายทอดความรู้และต่อยอดความรู้ให้ผู้เรียนได้) อย่างมีความเชื่อว่า ."เด็กทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้" จึงจะสามารถพัฒนากิจกรรม วิธีการ ตลอดจนสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการสอนเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ของครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน

สามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ครูมีอาชีพต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หมั่นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการดำรงชีวิต มีบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งจะเจริญเติบโตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และเป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศชาติในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 5-6)

ดังนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความประสงค์ที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิด การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพมากขึ้นสภาพสังคม ผู้ปกครอง ชุมชน มีความต้องการให้โรงเรียนทั่วไปและรวมถึงโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ต้องจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิต และเพื่อจะได้ทราบว่าคุณภาพชีวิตของบุคลากรครูที่มีข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลที่ต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่างกันหรือไม่ บุคลากรเหล่านี้มีความรู้สึกพึงพอใจในความเป็นอยู่และมีคุณภาพชีวิตเป็นอยู่อย่างไร ในขณะที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในโรงเรียน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ใน 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว ทั้งโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน

2. ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี จำนวนครู 2,823 คน จำนวน 63 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้มาจากการสุ่มที่เป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามโดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และมีโรงเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling unit) ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ขนาดของโรงเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับขนาดของชุมชน โดยชุมชนที่มีขนาดใหญ่จะมีความหลากหลายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพของความเป็นอยู่ แหล่งการเรียนรู้ ความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าชุมชนขนาดเล็ก และอาจเป็นเหตุปัจจัยทำให้เกิดความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในภายในกลุ่มประชากร ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงจัดกลุ่มขนาดของโรงเรียนเพื่อความสะดวกในกระบวนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครตซี่ และมอร์แกน (Kregcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ลำดับ	บุคลากรครู	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
1.	ขนาดเล็ก (1 – 499 คน) 32 โรงเรียน	550	66
2.	ขนาดกลาง (500 – 1,499 คน) 19 โรงเรียน	818	98
3.	ขนาดใหญ่ (1,500 – 2,499 คน) 5 โรงเรียน	386	46
4.	ขนาดใหญ่พิเศษ (2,500 คนขึ้นไป) 7 โรงเรียน	1069	128
	รวม	2,823	338

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิต เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ซึ่งอาศัยแนวคิดจากแบบวัดคุณภาพชีวิตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของครู โดยกำหนดข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (Best & Kahn, 1993, pp. 246-250) มี 5 ระดับ โดยเกณฑ์การให้คะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

มีคุณภาพชีวิตในการทำงานมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

มีคุณภาพชีวิตในการทำงานมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

มีคุณภาพชีวิตในการทำงานปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

มีคุณภาพชีวิตในการทำงานน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

มีคุณภาพชีวิตในการทำงานน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา มาคัดเลือกและตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

1.แบบสอบถามส่วนที่ 1 จำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ต้องศึกษา คือบุคลากรครูจำแนกตาม เพศ และอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2.แบบสอบถามส่วนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว สรุปได้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูทุกด้าน ได้แก่

ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว อยู่ในระดับมาก

2. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

3. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปและอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี โดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูทุกด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และหน่วยงานต่างๆ ได้สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งงบประมาณในการจัดฝึกอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ให้โอกาสในการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้ครูทุกคนโดยไม่แบ่งว่ามีประสบการณ์ทำงาน

มากหรือน้อย ได้ทำโครงการหรือเข้าร่วมโครงการต่างๆ ให้โอกาสในการเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน ตลอดจนมีเวลาในการทำงานและให้กับครอบครัวและชีวิตส่วนตัวอย่างเหมาะสม ปัจจัยเหล่านี้จึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สุภานี ฝนทองมงคล (2546, หน้า 156) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุกูล เทศกุล (2547, หน้า 145) ซึ่งได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเขตราเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ บาทหลวงเชษฐา ไชยเดช (2550, หน้า 152) ได้ศึกษาวิจัย คุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับการวิจัยของ รุ่งนภา สันติศิรินันต์. (2551, หน้า 75) ซึ่งศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โรงเรียนในเครือพระแม่มาลี ใน 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู โรงเรียนในเครือพระแม่มาลีโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ได้

รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และหน่วยงานต่างๆ ได้สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งงบประมาณในการจัดฝึกอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ให้โอกาสในการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน โดยส่งเสริมให้ครูทุกคนโดยไม่แบ่งว่ามีประสบการณ์ทำงานมากหรือน้อย ได้ทำโครงการหรือเข้าร่วมโครงการต่างๆ ให้โอกาสในการเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน ตลอดจนมีเวลาในการทำงานและให้กับครอบครัวและชีวิตส่วนตัวอย่างเหมาะสม จึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเน่งน้อย ชูนิกร (2546:89) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ

เมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานในการปฏิบัติงานของคุณครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้า มีประเด็นที่ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการดูแลสถานศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนควรวางแนวทางในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว เพื่อให้ครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.2.1 ควรทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยและข้อคิดเห็นที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครูในสังกัดอื่น

2.2.2 ควรมีวิธีการศึกษาค้นคว้าที่แตกต่างจากวิธีของผู้ศึกษาค้นคว้าในครั้งนี เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป และควรเพิ่มรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น เป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ครุฑปีกษ์.(2552). การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กนกวรรณ ชูชีพ. (2551). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คณาณัฐภูมิ ภูขาว. (2552). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านคำดอกไม้ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉลาด จันทสมบัติ. (2551). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- ไชยธนา ชาระจันทร์. (2548). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการโรงเรียนบ้านห้วยน้อย กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดร.สุธรรม. (2554). ธรรมเนียมปฏิบัติ หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พมลพร วิแสง. (2551). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัทธา วงศ์พรหม. (2553). การพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็กดี อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ.การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งนภา สันติศิรินันต์. (2551). การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนในเครือพระแม่มาลี. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- โรงเรียนบ้านห้วยจระเข้ม. (2554). รายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน.
- วรรณภรณ์ บาตรโพธิ์. (2552). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้โดยโครงงานโรงเรียนพิบูลทอง อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วนิดา เหลืองสังกุล. (2552). คุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานที่มีต่อบริษัท ทีไอ ที จำกัด (มหาชน) กรศึกษา ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดราชบุรี. ค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2554). คุณภาพชีวิตของคนไทย (Thais'Quality of Life in Year 2011). สำนักวิจัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สมพร เทพจันทร์. (2553). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการนโรงเรียนอาชีวศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โสภณ ช้อนพุทรา. (2548). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Blustone, L. (1977). *Implementing Quality of Work Life Programs*. *Management Review*, 3(6), 43-46.
- Delamotte, Y. & Takezawa, S. (1984). *Quality of Working Life In International Perspective Geneva. International Labor Organization, 9(1), 2-3*
- Farmer, R. E. (1984) *Stress Management for Human Services. Michigan* : Sage Publication, Inc. 20 – 24.
- Ferrans, C.E., & Power, M.J. (1992). *Psychometric Assessment of The Quality of life Index. Research in Nursing & Health, 15, 22-29.*
- French, J.R., Caplan, R.D., & Harisson, R.V. (1982) *The Mechanisms of Job Stress and Strain.*
- Jones , RR. (2007). *Project-Based Learning and Early Learning Standards : Making the Connection*. *Exchange : The Early Childhood Leaders' Magazine Since 1978. 174 : 8 – 11 ; March – April.*
- Niesz,Tallia Marie. (2004). *“The Project Approach to Learning : How the Project pproachProvides Opportunities for Authentic Learning.”* *Masters Abstracts International, 42(2), 378.*